

S

ygn. akt: I C 939/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2021 roku

Sąd Rejonowy w Mrągowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Krzysztof Połomski
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Milena Urbanowicz-Wójcicka

po rozpoznaniu w dniu 27 października 2021 roku w Mrągowie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. P. (1)

przeciwko M. P. (2)

o zapłatę

umarza postępowanie w zakresie żądania zapłaty kwoty 23.668,97 zł (dwadzieścia trzy tysiące sześćset sześćdziesiąt osiem złotych

i dziewięćdziesiąt siedem groszy),

w pozostałym zakresie powództwo oddala,

zasądza od powoda M. P. (1) na rzecz pozwanej M. P. (2) kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt **IC 939/19**

UZASADNIENIE

Powód M. P. (1) domagał się zasądzenia pod pozwaną M. P. (2) kwoty 41.411,40 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia

25 października 2019 roku do dnia zapłaty. Nadto wniósł o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że strony były w związku małżeńskim, który na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 10 lipca 2007 roku uległ rozwiązaniu przez rozwód. Wówczas też Sąd ustalił sposób korzystania z należącego do powoda lokalu mieszkalnego położonego w M. na Osiedlu (...) w ten sposób,

że powodowi przyznał do wyłącznego korzystania pokój największy, zaś pozwanej dwa mniejsze pokoje, pozostawiając pozostałe pomieszczenia do wspólnego korzystania. Jednocześnie nałożył na strony obowiązek ponoszenia po połowie kosztów związanych z jego utrzymaniem. Motywując zasadność pozwu wskazał, że pozwana z przedmiotowego

obowiązku wywiązywała się jedynie sporadycznie, zaś to na powódzie ciążył obowiązek faktycznego opłacania kosztów utrzymania mieszkania. Podkreślił również okoliczność, że w 2009 roku wyjechał za granicę i od tego czasu pozwana w lokalu zamieszkiwała wraz z małoletnimi córkami stron, a po uzyskaniu przez córki pełnoletniości sama, zaś dopiero po wytoczeniu przez powoda przeciwko pozwanej powództwo o eksmisję, ta dobrowolnie opuściła mieszkanie. Precyzując wysokość dochodzonego pozwem roszczenia wskazał, że obejmuje ona koszty utrzymania mieszkania za 10 lat wstecz w postaci kosztów zużycia energii elektrycznej w kwocie 5.824,28 złotych, kosztów zużycia gazu w kwocie 8.165,57 złotych oraz połowę opłat naliczonych przez Spółdzielnię w kwocie 27.421,55 złotych.

Pozwana M. P. (2) w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu potwierdziła, że faktycznie zamieszkiwała w mieszkaniu powoda w okresie objętym pozwem, jednak z pewnymi przerwami, bowiem w latach 2011 i 2012 wyjeżdżała za granicę do pracy. Przyznała również, że dobrowolnie opuściła zajmowany lokal, co miało miejsce na koniec lutego 2018 roku. Zaprzeczyła natomiast twierdzeniom pozwu, jakoby nie partycypowała w kosztach utrzymania mieszkania. Podawała, że nawet przebywając za granicą w latach 2011-2012 przesyłała określone kwoty pieniężne swojej córce, która w dalszej kolejności przekazywała je swojej babci, a matce powoda Z. P., a ta regulowała opłaty mieszkaniowe. W dalszej kolejności podniosła zarzut częściowego przedawnienia roszczenia oraz jego sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Motywując tak sformułowany zarzut wskazała, że od momentu rozvodu sama wychowywała córki stron, a rola powoda jako ojca sprowadzała się jedynie do partycypowania w kosztach utrzymania dzieci, tj. płacenia alimentów, co nie odbywało się w sposób regularny.

Pismem z dnia 27 października 2021 roku powód ograniczył roszczenie o zapłatę do okresu 6 lat wstecz, wnosząc ostatecznie o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kwoty 17.742,43 złotych (vide: pismo procesowe z dnia 27 października 2021 roku na k. 172 oraz protokół rozprawy z dnia 27 października 2021 roku na k. 176-178).

Na rozprawie dniu 27 października 2021 roku pozwana wyraziła zgodę na cofnięcie powództwa we wskazanym przez powoda zakresie (vide: protokół rozprawy z dnia 27 października 2021 roku na k. 176-178).

Sąd ustalił, co następuje:

M. P. (1) przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w M. na Osiedlu (...).

(dowód: umowa darowizny Rep. A Nr (...) – k. 10-13)

Wyrokiem z dnia 10 lipca 2007 roku Sąd Okręgowy w Olsztynie sygn. akt VI RC 2261/06 rozwiązał przez rozwód małżeństwo M. P. (1) i M. P. (2) zawarte w dniu 22 kwietnia 1993 roku. Wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi stron K., urodzoną dnia (...) i A., urodzoną dnia (...), powierzył obojgu rodzicom, ustalając miejsce pobytu dzieci przy matce. Zobowiązał obie strony do ponoszenia kosztów wychowania i utrzymania małoletnich, a udział ojca ustalił na kwotę 200 złotych miesięcznie na każdą z córek. Jednocześnie Sąd ustalił sposób korzystania z mieszkania położonego w M. na Osiedlu (...) w ten sposób, że M. P. (1) przyznał do wyłącznego korzystania pokój największy, zaś M. P. (2) – dwa mniejsze pokoje, pozostawiając resztę pomieszczeń do wspólnego korzystania. Nadto strony zostały zobowiązane do ponoszenia po połowie wszystkich kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania. W punkcie VI wyroku powództwo o eksmisję M. P. (2) oddalono. Wyrok uprawomocnił się w dniu 1 sierpnia 2007 roku.

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 10 lipca 2007 roku sygn. akt VI RC 2261/06 – k. 14 oraz w aktach sprawy VI RC 2261/06)

Krótko po rozwodzie M. P. (1) wyjechał za granicę w celach zarobkowych. Wówczas M. P. (2) wraz z dwójką małoletnich dzieci stron zamieszkiwała w lokalu mieszkalnym położonym w M. na Osiedlu (...). M. P. (1) spełniał ciężący na nim obowiązek alimentacyjny względem dzieci, jednak w sposób nieregularny. W czasie zamieszkiwania w lokalu M. P. (2) dokonywała szeregu opłat mieszkaniowych, jak również opłat za energię elektryczną i gaz. Gdy w 2011 i 2012 roku M. P. (2) przebywała za granicą, to przekazywała środki pieniężne na dokonanie opłat za mieszkanie na konto swojej córki, która otrzymywane pieniądze przekazywała babci, a matce powoda, a ta zajmowała się uregulowaniem opłat mieszkaniowych. M. P. (1) nie sygnalizował wówczas, że opłaty za mieszkanie są nieuiszczone, czy nie rozliczone z nim.

(dowód: dowód: wyciąg z rachunku bankowego M. P. (2) – k. 41-80, potwierdzenia wpłat – k. 91-116, zeznania świadka A. P. – k. 158-158v, przesłuchanie M. P. (1) – k. 177, przesłuchanie M. P. (2) – k. 177-178)

Opłaty należne dla Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w M. za okres od dnia 1 stycznia 2008 roku do dnia 28 lutego 2018 roku wyniosły łącznie 50.847,72 złotych, w tym kwota 3.995,37 złotych za zajmowany garaż. Opłaty te zostały uiszczone w całości.

(dowód: zestawienie – k. 130-134, informacja SM (...) – k. 27)

W 2017 roku przed Sądem Rejonowym w Mrągowie z powództwa M. P. (1) przeciwko M. P. (2) toczyło się postępowanie o eksmisję sygn. akt I C 614/17.

W odpowiedzi na pozew pozwana M. P. (2) zobowiązała się do końca lutego 2018 roku opuścić i opróżnić ze swych rzeczy lokal mieszkalny położony w M. na Osiedlu (...), co też uczyniła. Sąd Rejonowy w Mrągowie – wobec cofnięcia pozwu przez powoda i wyrażenia zgody pozwanej na to cofnięcie – postanowieniem z dnia 29 marca 2018 roku postępowanie w sprawie umorzył.

(dowód: dokumentacja w aktach sprawy I C 614/17)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo było niezasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie podkreślić należy, że poza sporem stronem pozostawała okoliczność, iż pozwana w okresie od lipca 2007 roku do końca lutego 2018 roku zamieszkiwała w lokalu położonym w M. na Osiedlu (...) i z tego tytułu – stosownie do treści wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 10 lipca 2007 roku sygn. akt VI RC 2261/06 – zobowiązana była do ponoszenia połowy kosztów związanych z jego utrzymaniem.

Powód po ostatecznym zmodyfikowaniu żądania domagał się zapłaty wyłącznie kwoty 17.742,43 złotych w związku z kosztami utrzymania mieszkania za okres od dnia 28 lutego 2012 roku do dnia 28 lutego 2018 roku.

Modyfikacja powodująca rezygnację z dochodzenia części roszczenia pieniężnego stanowi dorozumiane cofnięcie pozwu. Stosownie do treści art. 355 § 1 kpc Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie orzeczenia stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne. Z kolei według art. 203 § 1 kpc, pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia aż do wydania wyroku. W realiach niniejszej sprawy powód dokonał cofnięcia pozwu w zakresie kwoty 23.668,97 złotych już po rozpoczęciu rozprawy, jednakże pozwana wyraziła zgodę takie cofnięcie pozwu (vide: protokół rozprawy z dnia 27 października

2021 roku na k. 176-178). Jednocześnie okoliczności leżące u podstaw cofnięcia pozwu (zgłoszenie przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia) w ocenie Sądu nie wskazują, by częściowe cofnięcie pozwu było sprzeczne z prawem lub zasadami współzycia społecznego albo zmierzało do obejścia prawa (art. 203 § 4 kpc).

Mając powyższe na uwadze – na podstawie art. 355 § 1 kpc – postępowanie w sprawie zostało umorzone w zakresie żądania zapłaty kwoty 23.668,97 złotych (pkt I wyroku). Podstawę dochodzonego roszczenia stanowi w ocenie Sądu art. 405 kc, zgodnie

z którym ten kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Aby w danych okolicznościach można było stwierdzić zaistnienie zdarzenia

w postaci bezpodstawnego wzbogacenie powinny zostać w sposób kumulatywny spełnione przesłanki: uzyskania przez daną osobę korzyści majątkowej kosztem innej osoby, braku podstawy prawnej do nabycia takiej korzyści oraz istnienia związku między wzbogaceniem

i zubożeniem, przy czym wzbogacenie i zubożenie powinny mieć wspólne źródło (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 5 czerwca 2019 roku sygn. akt I ACa 226/19).

Zgodnie z generalną regułą dowodową wyrażoną w art. 6 kc, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Niewątpliwie więc

w realiach niniejszej sprawy to na powodzie ciążył obowiązek dostarczenia materiału dowodowego, który potwierdziłby twierdzenia pozwu, tj. wykazania faktu zaistnienia przesłanek wynikających z art. 405 kc, a w szczególności uzyskania przez pozwaną korzyści kosztem jego majątku, a nadto wykazania okoliczności, które pozwoliłyby ustalić ewentualną wartość wzbogacenia.

W oparciu o zaoferowany przez powoda materiał dowodowy nie sposób stwierdzić,

by w realiach niniejszej sprawy doszło do spełnienia przesłanek określonych w art. 405 kc,

od których uzależniona była odpowiedzialność pozwanej. Powód nie przedstawił bowiem przekonujących dowodów na okoliczność potwierdzenia twierdzeń w zakresie tego,

iż to on poniósł koszty związane z utrzymaniem nieruchomości, których zwrotu domaga się pozwem. Tymczasem pozwana przedstawiła dowody przeciwko żądaniu pozwu w postaci wyciągów z konta bankowego z lat 2015-2018, z których wynika, iż partycypowała ona

w kosztach utrzymania lokalu położonego w M. na Osiedlu (...) zarówno tych o charakterze czynszowym, jak i eksploatacyjnym. Co więcej, zgromadzony

w sprawie materiał dowodowy, zarówno rzeczowy, jak i osobowy, pozwala

na wyprowadzenie wniosku, że nawet w okresach, gdy powódka przebywała za granicą,

to dokonywała – za pośrednictwem tzw. płatności (...) przelewów środków pieniężnych na rzecz córki A. P., która otrzymywane pieniądze przekazywała matce powoda,

a swojej babci Z. P., a ta przeznaczała je na uregulowanie opłat dotyczących mieszkania.

Sąd rozpoznając sprawę miał świadomość trudności dowodowych po stronie powoda związanych w głównej mierze ze znacznym upływem czasu od zdarzeń mających stanowić podstawę jego żądań. Jednakże okoliczności takowe zawsze skutkują określonymi konsekwencjami po stronie inicjującej proces sądowy. Z zaoferowanego zaś przez powoda materiału dowodowego nie sposób wyprowadzić wniosku o zasadności zgłoszonych przezeń roszczeń. Co więcej, brak jego reakcji na rzekomy i ewentualny brak płatności po stronie pozwanej, pozwala na wyprowadzenie zasadnego domniemania faktycznego o braku zaległości w tej sferze po stronie pozwanej. Powód załączając do pozwu określone dokumenty potwierdzające fakt uiszczania opłat i należności eksploatacyjnych za lokal mieszkalny, nie wykazał, by zobowiązania te zostały pokryte przez niego w całości ponad obowiązek ponoszenia kosztów utrzymania lokalu wynikający z wyroku rozwodowego.

Jedynie na marginesie wskazać należy, iż z niezrozumiałych względów powód swoim żądaniem objął również koszty należne za garaż, z którego korzystał na zasadzie wyłączności i którego nie dotyczyło orzeczenie rozwodowe o sposobie korzystania z mieszkania.

Niezależnie od powyższego – nawet gdyby przyjąć stanowisko odmienne od wyżej zaprezentowanego – wskazać należy, że roszczenie powoda stoi w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Stosownie do treści art. 5 kc, nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub

z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Pojęcie zasad współżycia społecznego nie jest ściśle zdefiniowane. W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że odwołanie się do zasad współżycia społecznego oznacza odwołanie się do idei słuszności w prawie i do powszechnie uznawanych wartości w kulturze naszego społeczeństwa. Ujmując rzecz ogólnie, można przyjąć, że przez zasady współżycia społecznego należy rozumieć podstawowe zasady etycznego i uczciwego postępowania (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 roku sygn. akt IV CKN 1756/00, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2009 roku sygn. akt I CSK 522/08, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2013 roku sygn. akt IV CSK 660/12, wyrok Sądu Najwyższego z 23 maja 2013 roku sygn. akt IV CSK 660/12, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2014 roku sygn. akt V CSK 322/13).

Jak wyżej wskazano powódka wykazała, że w okresie objętym pozwem dokonała szeregu opłat w zakresie utrzymania mieszkania. Nie bez znaczenia dla niniejszej sprawy pozostaje fakt, że w zasadzie od momentu rozvodu stron to na pozwanej ciążyły szeroko pojęte obowiązki rodzicielskie, w tym ciężar wychowania, opieki i zapewnienia uzasadnionych potrzeb córek stron. Okoliczność ta nabiera jeszcze większego znaczenia wobec ograniczonej roli powoda jako ojca w zakresie wychowywania i opieki nad dziećmi stron, która sprowadzała się do partycypowania w kosztach ich utrzymania dzieci poprzez realizację obowiązku alimentacyjnego (a jak wynika z zeznań świadka A. P. oraz informacji uzyskanych od pozwanej – w sposób nieregularny). Podkreślenia wymaga, iż alimenty były wyjątkowo niskie i uwzględniały fakt pozostawania rodziny powoda po rozwodzie w jego mieszkaniu.

Niezależnie od powyższych wywodów i zapatrywań prawnych wskazać należy, że powód nie wykazał w niniejszym postępowaniu również faktu, iż pozwana miała wzbogacić się jego kosztem. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż pozwana ponosiła koszty utrzymania mieszkania, w którym mieszkała i wychowywała wspólne dzieci stron. Zmuszona też była do jego prawie natychmiastowego opuszczenia po złożeniu pozwu o eksmisję, który uznała bezpośrednio po otrzymaniu odpisu pozwu.

Mając zatem powyższe na uwadze – na podstawie art. 6 kc i art. 405 a contrario kc – orzeczono jak w punkcie II wyroku.

O kosztach procesu orzeczono – stosownie do jego wyniku – na podstawie art. 98 § 1, § 1¹ i § 3 kpc w zw. z § 15 ust. 1 i § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jednolity: Dz.U. z 2015r. poz. 1800 ze zm.), zasądając od powoda na rzecz pozwanej kwotę 3.617 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt III wyroku).

/-/ sędzia Krzysztof Połomski